

**Miljøgifte i børns
plastiksandaler**

Side 19

**Møde om høre-
hæmmede børn**

Side 19

By&Liv Himmerland

TORS DAG 17. september 2009 www.nordjyske.dk

Far og datter fik dusør

MARIAGERFJORD:

En modig indsats ved en brand af en 20-årig kvinde og hendes far fra Hobro er blevet hædret af politiet med diplom og dusør.

Side 2

Sidste udkald for småskoler

REBILD: Midt i de politiske forhandlinger om besparelser og budgetter, er lukningen af to små skoler på byrådets møde i dag.

Side 6-7

Digters hus er nu solgt

LØGSTØR: Der bliver ikke museum i Johan Skjoldborgs gamle hus, sådan som en gruppe borgere arbejdede på. Huset er netop blevet solgt. **Side 10**

Brutale sparekrav

SKÆREFRYGT: Voldsomme nedskæringer på sundhedsområdet bomber Vesthimmerlands kvalitetskrav langt tilbage, frygter udvalgsformand

NATUR-RETUR

KONGSVAD MØLLE Å nord for Hobro har været mere eller mindre spærret for fisks frie vandrings i 800 år, men nu er Skov og Naturstyrelsen Himmerland klar med et projekt, finansieret af miljømilliarden, så fisk og andre smådyr kan vandre frit på den aller øverste del af Skals Å systemet. Samtidig har man valgt at bevare såvel mølle som mølledam af kulturhistoriske årsager. Staten købte det nu nedlagte dambrug for et år siden og i løbet af november går gravearbejdet i gang. Projektleder og landinspektør Martin Nissen Nørgård (billedet) fortæller om projektet.

Foto: Michael Bygballe **Side 4-5**

«« TRYSIL
NORGES STØRSTE SKISPORTSSTED

På stenaline.dk finder du over 10.000 senge i Trysil at vælge imellem 5 døgn, 6 personer » **fra kr. 410,-** pr. person

NORWAY Stena Line
Making good time

Book din skiferie allerede nu! » 96 200 200 » STENALINE.DK

KØR IND TIL VERDENSMESTEREN

OG FÅ VERDENS BEDSTE RUSTBESKYTTELSE - også selvom din bil er ny og købt med mange års rustgaranti.

FDM **TEKNOLOGISK INSTITUT**

Dinitrol **MOD BILRUST**

Ring og bestil tid til verdens bedste rustbeskyttelse

Kjærsgaard Auto als AARS
AALBORG • AARS

AARS Markvænger 4 9600 Aars Tlf. 98 62 26 66 www.dydyt.com

Få et GRATIS **HØREAPPARAT***

* med offentligt tilskud på kr. 6.010,-

INGEN VENTETID

FRA 0 KR.

98113200

HØREAPPARATET
ØRELÆGERNES HØRECENTER

Vesterbro 63 • Aalborg (v. Gåsepigen)
Jernbanegade 1E • Hobro
www.hoareapparatet.dk

KONTAKT VORE ØRELÆGER

Aalborg:
Henrik Genefke
Poul-Erik Højslet
Jette Bønneland

Brønderslev:
Richard Galland

Hobro:
Henrik Arntoft

P-pladser lige ved døren og handicapvenlige adgangsforhold

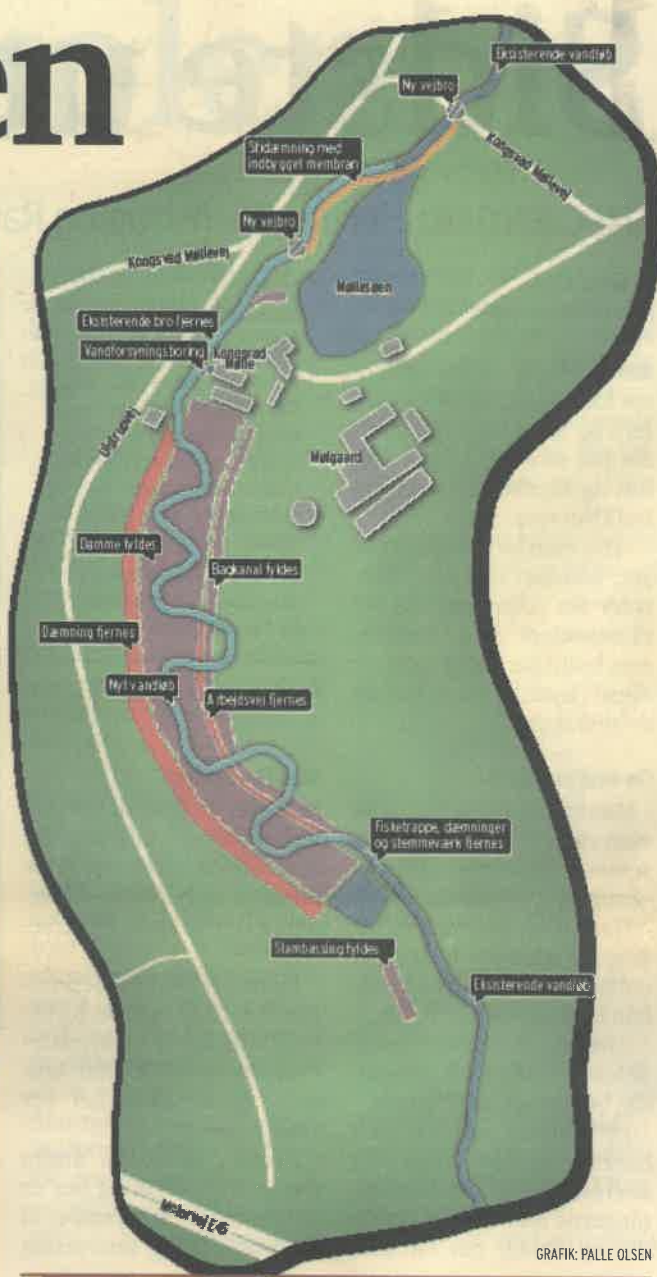
Brand i børnehaves containere

HADSUND: Da børn og pædagoger mødte op i bondegårds-børnehaven Regnbuen på Finlandsvej i Hadsund onsdag morgen, var det første. De fik øje på to sodsvættede og ilde osende containere på parkeringspladsen. Ilden i containerne er opstået efter, at børnehaven lukkede og skyldes muligvis nogle klude, der har antændt sig selv.

Kørte bil, selv om han ikke må

ONSILD: Politiet stoppede tirsdag en 52-årig mand fra Aalborg på Viborg Landevej i Onsild, og måtte både notere sig, at manden ikke havde noget kørekort, og at årsagen er, at han er fradømt retten til at køre bil.

mølleåen

GRAFIK: PALLE OLSEN

FAKTA

FAUNAPASSAGE I KONGSVAD MØLLE Å

■ Cowi har lavet naturgenopretningsprojektet, der indebærer nedlæggelse af det tidligere dambrug, fjernelse af opstemning og spærringer, etablering af to nye broer, etablering af nyt slynget vandløb, en sti og bevarelse af bygninger og møllesø.

■ Skov og Naturstyrelsen, Himmerland, købte dambruget sidste år for at nedlægge det og skabe fri faunapassage i Kongsvad Mølle Å, der løber fra Glenstrup Sø til Skals Å, der udmunder i Limfjorden.

■ Køb og projekt, der er beregnet til at koste ca. 2,9 millioner kroner, er finansieret af miljømilliarden.

■ Det 5,6 km lange vandløb er målsat som opholds- og opvækst-vand for laksefisk. Vandløbet ligger i et habitatområde, primært udpeget, fordi der findes bæklamprer og odder i vandløbet, der er rigt på vandplanter og området i øvrigt rummer stor naturrigdom. Er desuden omfattet af naturbeskyttelsesloven.

■ Alle spærringer fjernes, og et nyt vandløb på 545 meter slynges i det område, hvor dammene ligger i dag.

■ I det nye løb, der bliver mellem en og to meter bredt, etableres gydebanker.

■ Ovenfor det nye vandløb laves et 235 meter langt stryg.

■ Fiskebæltet, der aldrig har virket optimalt, fjernes også.

■ En bro fjernes og to nye bygges. Den ene finansieres af projektet, mens Mariagerfjord Kommune betaler den anden. Brobyggeriet gør, at man kan lave stryget så langt, at det bliver passabelt for alle fiskene, også bæklamprer.

■ For at beholde møllesøen, laves en boring med pumpe, der holder vandstanden oppe i søen, der sikres med en dæmning med en sti, så publikum også får mulighed for at slentre langs å og sø. Dæmningen skal desuden sikre, at ellesumpen ikke udtørres. Pumpen skal automatisk gå i gang, hvis vandstanden bliver for lav.

■ Efter planen sendes arbejdet i licitation om kort tid, så det praktiske arbejde kan gå i gang i november.

ser heldigvis ud til, at det lykkes, siger Niels Østergaard.

Endelig frit løb

- At fiskene får fri passage efter 800 år med bøvet passagemulighed, glæder ham.

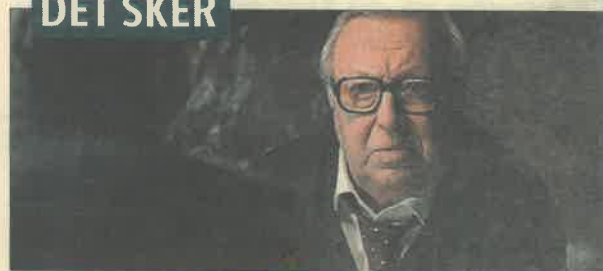
- Vandkvaliteten er blevet meget bedre, og jeg er sikker på, at ørrederne vil sætte pris på projektet, og det bliver spændende at se, om

der er en køber til møllen, tilføjer Niels Riis Østergaard.

Møllen brændte i 1916, og de herskabelige bygninger trænger til en stor og kærlig hånd.

Møllen vil først blive sat til salg, når naturgenopretningen er gennemført, så en køber kan se, hvordan det hele kommer til at se ud.

DET SKER

FILMTEATRET HOBRO viser "Headhunter".

Pr-foto

HOBRO

I DAG

14.30-16 Konfirmandstuen.

Den ny sæson i Onsild Kirkekor begynder.

19 Theaterrestauranten.

Haveforedrag, Mariagerfjord Havekreds.

19.30 Himmerlands Teater.

Mysteriet om Myrna Vep, Himmerlands Teater.

Filmteatret Hobro.

19.15 Winnie og Karina.

19.30 Headhunter.

I MORGEN

19.30 Himmerlands Teater.

Mysteriet om Myrna Vep, Himmerlands Teater.

Filmteatret Hobro.

16 og 19.30

Pigen der legede med ilden.

19.15 Winnie og Karina.

19.45 Headhunter.

HADSUND

I DAG

10-15 Havnø Gods.

Agri Nord demonstrerer maskiner og afgrøder.

18 Hadsund Rådhus.

Byrådsmøde.

19 Hadsund Kulturcenter.

Ide- og informationsmøde om kulturuge 2010.

19.15 Vedum Sal.

Torsdagsspil.

Hadsund Bio 1+2.

10.30 Babybio. Mænd der hader kvinder.

I MORGEN

19 Visborg Forsamlingshus.

Dans. Hadsund Pensionistforening.

Hadsund Bio 1+2.

19 Pigen der legede med ilden.

ARDEN

I DAG

10-11.15 Arden Kirke.

Babysalmesang.

14.15-17.15 Valsgaard Skole.

Bogcafé i Valsgaards mediatek.

16-18 Rosengårdscenret.

Bogcafé i Oue.

17-18.30 Solgårdscenret.

Yogastart i Terapien.

20-21 Valsgaard Hallerne.

Gymnastikstart med boldtræning.

I MORGEN

19.30 Kulturhuset, Arden.

Kulturhusets musikalske støttefest.

19.30 Solgårdscenret.

Banko.

MARIAGER

I DAG

19.30 Den Gamle Biograf.

Banko, MIK.

EJENDOMSHANDLER

■ Udsigten 22. Sælger: Johnny Villumsen Nielsen. Køber: Dorte Betzer Nielsen. Ejd. værdi: 590.000 kr.

■ Døstrupvej 84. Sælger: Jørgen Nielsen m.fl. Køber: Kanya Inmoo. Ejd. værdi: 640.000 kr.

■ Døstrupvej 84. Sælger: Jørgen Nielsen. Køber: Kanya Inmoo. Ejd. værdi: 590.000 kr.

■ Chr Thisted Vej 7. Sælger: Birgit Korreborg. Køber: Ann Lindgård Petersen og Kristian Granild. Ejd. værdi: 610.000 kr.

■ Chr Thisted Vej 7. Sælger: Jens CHR Korreborgs bo. Køber: Birgit Korreborg. Ejd. værdi: 610.000 kr.

■ Fjordparken 26. Sælger: Svend Hansen. Køber: Inger Kastbjerg og Hans Jørgen Kastbjerg. Ejd. værdi: 1.000.000 kr.

■ Udsigten 13. Sælger: Jesper Staurup Lassen. Køber: Susanne Purkær Jensen. Ejd. værdi: 0

■ Døstrupvej 46. Sælger: Ann Kjær Laugesen m.fl. Køber: Jill Dyrland Nielsen. Ejd. værdi: 760.000 kr.

Mariagerfjord

Tlf.: 98527000
mariagerfjord@nordjyske.dk
Adelgade 56, 9500 Hobro

Høj cigarføring i butik fik følger

HOBRO: To kunder - en mand og en kvinde begge på 37 år - lavede så meget uro og ballade i en butik i Adelgade tirsdag, at politiet blev tilkaldt. Det viste sig, at de to er efterlyst i forbindelse med forskellige kriminelle forhold i region Midt Vest, så i stedet for at gøre mere ud af sagen fra Adelgade, kørte politiet de to direkte til nærmere afhøring hos kollegerne vestpå. De to har i øvrigt bopæl i Hobro.

Miljømilliarden slynger

NATURGENOPRETNING:

Opstemning og nedlagt dambrug er klar til at blive fjernet fra Kongsvad Mølle Å, så fiskene kan vandre frit og formere sig igen

Af Anna Grethe Jensen
ag.jensen@nordjyske.dk

KONGSVAD: Måske har du set det ud af øjenkrogen, når du er hastet forbi på motorvejen lige nord for afkørsel 37 ved Handest.

En smuk, grøn dal med et markant dambrug i bunden. Det var Kongsvad Mølle Dambrug, du drøede forbi.

Næste gang, du kigger efter, ligner det hele sikkert et byggeprojekt, men om et årstid vil en lille, idyllisk bæk formentlig slynge sig i dalen.

Den sidste regnbueørred blev kørt væk fra Kongsvad

Mølle Dambrug for mere end et år siden.

Skov- og Naturstyrelsen købte og nedlagde dambruket med det ene formål at skabe fuld faunapassage i åen, der har sit udspring i Glenstrup Sø, løber sammen med Skals Å, for at ende i Hjarbæk Fjord og Limfjorden.

Projektet gennemføres som et miljømilliardprojekt i indsatsområdet Den indre Limfjord.

- Egentlig skulle det hele have været færdigt i år, men der skulle et par justeringer til for at sikre en langsommere strøm i omløbet, før vi

kunne præsenteret et færdigt projekt, forklarer landinspektør og projektansvarlig Martin Nissen Nørgård fra Skov og Naturstyrelsen Himmerland.

Naturen skjult under plast

Da der blev drevet dambrug, var fødekanalen til de 32 damme dækket med sort plastic for at holde temperaturen nede.

Det er nemlig ikke så nemt at drive dambrug i søvand. Iskoldt kildevand er meget bedre.

I dag er plastdugen fjernet, og vandet klukker lystigt over fin grusbund.

Fin i den forstand, at den ville være perfekt for en ørred at gyde i, hvis en sådan skulle komme forbi, og det gør den nok en dag inden så længe.

Men til den tid vil vandløbet være gravet væk og erstattet af et kunstigt, nyslynget forløb på det område, hvor der i 50 år har ligget ørreddamme.

For fiskene vil det nye løb helt sikkert være endnu bedre og det bedste, de har set,

siden den første spærring af åen blev lavet midt i 1100-tallet.

Det godt fem km lange vandløb er klassificeret som gyde og opvækstvand for laksefisk og udlagt som EU-habitatområde, bl.a. fordi der findes bæklampret og odder i vandløbet.

Det forpligter myndighederne til at skabe fri passage, og her har Skov og Naturstyrelsen i Himmerland været hurtige med en ansøgning om andel i miljømilliarden.

Mens Martin Nissen Nørgård går en tur i området og fortæller, letter en hejre fra bagkanalen, og lidt længere fremme ser vi spor efter odderen.

- Så her er fisk

Men vejen er lang fra Hjarbæk Fjord til lige før Glenstrup Sø.

For 20-25 år siden var ørreden i Skals Å ved at være udryddet, men i dag bliver flere og flere strækninger selvreproducerende - dvs. at ørreder gyder i gruset uden indblanding og får afkommet på finnerne, så der hele tiden er fisk i vandet.

FISKESTRAPPEN VIRKER ikke, fordi fisk på vej op i vandløbet ikke kan finde den. Vandføringen er alt for lille. Men nu skal trappen fjernes, så vandet får frit løb. Martin Nissen Nørgård fra Skov og Naturstyrelsen i Himmerland er klar med et projekt.

Foto: Michael Bygballe

Og er der ørreder i tilstrækkelig mængde i et vandløb, kan man gå ud fra, at den øvrige natur også trives og har det godt.

Selv om projektet handler om fri passage til Limfjorden, kan Martin Nissen Nørgård ikke afvise, at der også vil ske en vis trafik til Glenstrup Sø, hvor der dog stadig findes en ålekiste, der spærrer.

I forbindelse med statens køb af dambrug og opstemningsret til Glenstrup Sø, forsøgte man også at købe ålekisten for at nedlægge den, men forhandlerne kunne ikke blive enige om en pris med ålekistelaugst.

Har været spærret i 800 år

KULTURHISTORIE: Kong Niels gav navn til Kongsvad, der begyndte som klostermølle, fortsatte som elværk og endte som det dambrug, der nu skal fjernes

Af Anna Grethe Jensen
ag.jensen@nordjyske.dk

KONGSVAD: Navnet Kongsvad fik stedet slet og ret, fordi kongen vadede over åen.

Kong Niels, der regerede landet fra 1104 til 1134, kom på besøg og benyttede vadestedet, der blev kaldt Kongsvad.

En anden Niels, Niels Riis Østergaard, lokal amatørhistoriker sidder i køkkenet i sit nye hus med udsigt til søen og de marker, han har travet tynde, siden han var barn.

Han fortæller begejstret om Kongsvad Mølle, der blev oprettet som klostermølle engang i 1100-tallet af Glenstrup Kloster.

Og lige siden dengang har Kongsvad Møllebæk været mere eller mindre spærret

for vandrede fisk.

Klosterliv

Munkene faldt i druk og det, der var værre, klostret forfaldt, blev overtaget af det mægtige Mariager Kloster, og stenene brugt til alt muligt andet.

Ved reformationen i 1536

eksproprierede kongen klostergodset.

Frederik 3. overlod møllen til etatsråd Marselis mellem 1630-40, og hans familie solgte videre til godset Overgård, der drev møllen som fæstegård.

- På et tidspunkt sælger enken på Overgård møllen med

KONGSVAD MØLLES historie går helt tilbage til Kong Niels' tid, så kulturhistorisk har man lokalt ønsket at bevare idyllen i dalbunden.

Foto: Michael Bygballe

tilhørende gård og jord på 10 tønder hartkorn til fæstebonden for 11.000 rigsdaler.

Køberen fik først skødet 10 år efter, og da stod der kun 4 tønder hartkorn, fortæller Niels Riis Østergaard og konkluderer, at den stakkels mand blev grundigt snydt, men tilsyneladende ikke gik videre med sagen.

Ålekrig

Da klosteret eksisterede, ejede det både mølle, opstemningsretten i Glenstrup Sø og en ålekiste ved afløbet fra søen.

Efter reformationen ejede bønderne ålekisten, mens kronen og senere skiftende møllere ejede opstemningsretten, hvad der kom flere stridigheder ud af.

- Når mølleren skulle bruge mere vand, røg ålene ud af kisten, og så havde vi baladen, fortæller Riis Østergaard.

I slutningen af 1800-tallet blev møllen udvidet med en turbine og forsynede de omkringliggende gårde med jævnstrøm.

Ekstra vindmølle

I 1910 købte elværket en vindmølle, så man kunne lave endnu mere strøm.

Møllen blæste ned i en storm, men fundamentet står stadig og troner over dalen.

Først i 1952 ophørte elpro-

duktionen, og i 1957 blev møllen solgt til Glyngøre Fiskeindustri og lagt om til dambrug, der først stoppede produktionen, da Skov- og Naturstyrelsen købte dambruget for godt seks millioner kroner for over et år siden.

- Lokalt har vi udtrykt ønsket om at bevare hele det kulturhistoriske miljø med bygninger og møllesø, og det